

Colm Tóibín: Brooklyn | Maailmankirjat

Hämmäntävä kehityskertomus RIITTA VAISMAA

Pois rumat sanat, rujot kohtaukset ja postmodernit palapelit. **Colm Tóibín** (s. 1955) ro-maanissa *Brooklyn* (alkuteos 2009) soljuu vähäeleinen ja silti herkkävireinen perusproosa jos ei vanhanaikaisena niin ainakin epämuodikkaana. **Kaijamari Sivillin** suomennos on erinomaisen linjakas ja onnistunut.

Brooklyn on hämmäntävä. Siirtolaiskuvaus ajoittuu 1950-luvulle. Aika ajoin tuntuu kuin lukisi tuon ajan tyttökirjaa tai modernismin vuosikymmenen teosta. *Brooklyn* on kuin laa-tukuva siitä, millaista työläistyön elämä tuolloin oli. *Brooklyn* on sekä intiimi että etäänny-tetty kuvaus nuoren naisen sielunelämästä.

Eilis Lacey joutuu lähtemään siirtolaiseksi, kun työtä ei kotisaarella Irlannissa taloudelli-sesti vaikeina vuosina ole. Isän kuoleman jälkeen perhe on tiukilla. Veljet ovat muuttaneet Britanniaan, Eilisin pitää matkata valtameren taakse. Sisarella on kotipaikalla töitä; hän jää huolehtimaan äidistä. Tuttu pastori on järjestänyt Eilisille työpaikan kauppa-apulaisena.

Brooklyn on Eilisin eleetön ja rauhallinen kasvutarina. Se kuvaa tytön hämmennystä maa-ilman edessä. Kaikki tapahtuu vääjäämättömästi, aivan kuin muut ihmiset ja ympäristön tapahtumat kuljettaisivat tyttöä. Eilisillä on kuitenkin tavoite; hän opiskelee työn ohessa iltakurssilla kirjanpitäjäksi. Tähtäimessä on pääsy toimistoon, sellaisessa työskentelee pär-jäävä ja ihailtu siskokin.

Brooklyn luo kiinnostavaa ajankuvaa niin köyhästä Irlannin pikkukaupungista kuin siir-tolaisten elämästä Brooklynissa. Siirtolaiset elävät yllättävän eristäytyneinä omien maan-miestensä keskuudessa. Heillä on omat kirkot, omat asuntolat, omat kaupat. Eilis sentään tapaa miehen toisesta kulttuurista. Seurustelun aloittaminen italialaisperheen pojan kanssa vaatii rohkeutta. Luokkaerot ovat paljaita ja itsestään selviä. Eilis kuitenkin pyrkii paranta-maan asemaansa vaatimattomalla koulutuksella.

Eilis saa viestin sisarensa kuolemasta. Hautajaisiin hän ei hitaan merimatkan takaa ehdi, mutta hän lähtee kuitenkin käymään kotiseudullaan. Kaikki on siellä yhtaikaa samoin ja toisin kuin ennen matkaa Yhdysvaltoihin. Vain Eilis on muuttunut. Todella aktiivinen toi-mija Eilis on vasta loppuratkaisussa, jonka kirjailija jättää onnistuneesti aivan viime riveille.

Koko romaanin ajan outo naiivius hämmästyttää. Osin vaikutelma liittyy ajankuvaan. Tóibín kirjoittaa päähenkilönsä tajunnan kautta, ei kuitenkaan minäkertojaa käyttäen. Tuon ajan tyttö oli monista asioista tietämätön. Tyttökirjamaisuudessa *Brooklyn* paikoin vertautuu mielessäni suomenruotsalaisen **Carola Sandbackan** viime syksyn romaaniin *Sodan jaloissa*, jossa on klassisen tyttökirjan aineksia ja jonka saattaa lukea pastissina toisen maailmansodan aikaisista tyttökirjoista. Maailma näyttäytyy hyvin kapeana, vaikka vauraiden porvarisperheiden naisväellä oli *Brooklynin* päähenkilöä paremmat edellytykset saada ja hankkia tietoa. *Brooklynin* hienovireisen kerronnan tasolle *Sodan jaloissa* ei yllä.

Tóibín on sijoittanut *Brooklynin* Irlannissa tapahtuvat osat omalle synnyinseudulleen. Hän on kirjoittanut romaaneja, novelleja, esseitä ja näytelmiä. Hänen teostensa toistuvia teemoja ovat identiteetin etsiminen ja asuminen vieraassa maassa ja kulttuurissa. Hän on asunut useissa maissa ja maanosissa, mm. Espanjassa, USA:ssa, Britanniassa, Afrikassa ja Etelä-Amerikassa.

Brooklyn sai vuoden parhaan kirjan Costa-palkinnon (aiemmin Whitbread-palkinto). *Brooklyn* on Tóibínin teoksista ensimmäinen suomennettu.

Brooklynia on arvosteltu toisaalta mestarilliseksi ja toisaalta tasapaksuksi ja yllätyksettömäksi. Hämmennys kuultaa vastaanotosta. Kallistun ensimmäisen arvion kannattajaksi.

Colm Tóibín: *Brooklyn*. Suom. Kaijamari Sivill. Tammi 2011. 313 s.